T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/261
KARAR NO : 2022/669
KARAR TR : 28/11/2022

ÖZET: Geçici Köy Korucusuolarak görev yapmış olan davacının hizmet süresinin tespiti ve idarece yatırılmadığı ileri sürülen sigorta primlerinin ödenmesi istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ş. Y
Vekili : Av. D. Ö
Daval : Diyarbakır Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davacının Diyarbakır ilinin Kulp ilçesinde 1994 - 2016 yılları arasında geçici köy korucusu olarak görev yapmaktayken görevinden istifa ettiğini belirterek, çalıştığı sürelere ait sigorta primlerinin yatırılması amacıyla CİMER üzerinden yaptığı başvurunun reddi işleminin iptali ile hizmet sürelerinin tespit edilip sigorta primlerinin ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Diyarbakır 7. İş Mahkemesi 16/03/2021 tarihli ve E.2021/65, K.2021/86 sayılı kararı ile,** *"5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesi uyarınca idari yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiştir. Bu karar, istinaf edilmeksizin 02/05/2021 tarihinde kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Diyarbakır 3. İdare Mahkemesi 14/04/2022 tarihli ve E.2021/909 sayılı kararı** ile, *"sigortalı hizmet süresinin tespiti ile sigorta primlerinin yatırılmasına ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve dosya incelemesinin ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun *"Tespit davası"* başlıklı 106. maddesi şöyledir:

"(1) Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir.
(2) Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır.
(3) Maddi vakıalar, tek başlarına tespit davasının konusunu oluşturamaz."

6. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun*"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

7. 5510 sayılı Kanun'a 7077 sayılı Kanun'un 44. maddesiyle eklenen Ek 15. maddesinde şu düzenlemeye yer verilmiştir:

"442 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve haklarında uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır...

...Bu madde kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Kurum yetkilidir."

8. 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Cumhurbaşkanınca tespit edilecek illerde; olağanüstü hal ilanını gerektiren sebeplere ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması veya her ne sebeple olursa olsun köylünün canına ve malına tecavüz hareketlerinin artması hallerinde, valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile yeteri kadar güvenlik korucusu görevlendirilmesi kararlaştırılabilir. Bu şekilde görevlendirilecek güvenlik korucusu sayısı 40.000 kişiyi geçemez. Cumhurbaşkanı bu sayıyı yüzde elliye kadar artırmaya yetkilidir. Görevlendirmeyi gerektiren hallerin ortadan kalkması durumunda veya idarî zaruret hallerinde görevlendirmeye ilişkin aynı usûl uygulanmak suretiyle güvenlik korucusu olarak yapılan görevlendirmelere son verilebilir. Güvenlik korucularından 55 yaşını dolduranların görevleriyle ilişikleri kesilir."

9. 442 sayılı Kanun'un 74. maddesinin üçüncü fikrası şöyledir:

"Güvenlik korucularının görev alanı, görevli oldukları köyün hudutları içinde kalan alandır. Gerektiğinde vali veya kaymakam onayı ile güvenlik korucularının görev alanları, geçici ve süresi belirli olarak köy hudutları dışına genişletilebilir ve görev yerleri değiştirilebilir. Güvenlik korucuları diğer bir ilin valisinin talebi üzerine, istihdam edildikleri ilin valisinin onayı ile geçici ve süresi belirli olarak iller arasında görevlendirilebilir. Bu durumda, güvenlik korucusunun harcırahı görevlendirildiği valilik tarafından ödenir."

10. 442 sayılı Kanun'un 74. maddesinin dördüncü fikrası şöyledir:

"Köy Korucuları ve Güvenlik Korucularının görevde bulundukları süre içinde yaralanmaları, engelli hâle gelmeleri veya ölümleri halinde '2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun' hükümleri uygulanır."

11. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fikrası şöyledir:

" 1. İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/11/2022 tarihli toplantısında;2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari yargı yerince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 1994 - 2016 yılları arasında geçici köy korucusu olarak çalıştıktan sonra bu görevinden istifa ettiğini iddia eden davacının hizmet süresinin tespiti ile hiç yatırılmamış olan sigorta primlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna yatırılması taleplerinin kabulüne karar verilmesiistemiyleaçılmıştır.

15. Adli ve idari yargı yerlerinde açılan davalardaki talepler gözetildiğinde, davanın, davacının görev yaptığını ileri sürdüğü döneme ilişkin hizmet tespitine ve sigorta primleriniKuruma ödenmesine ilişkin olduğu görülmektedir.

16. Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, tespit davasının 6100 sayılı Kanun'un 106. maddesinde düzenlendiği, buna karşılık 2577 sayılı Kanun'un *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinde tespit davasının belirtilmediği görülmektedir.

17. Bu durumda, 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. madde hükmü kapsamında *"güvenlik korucusu"* olarak istihdam edilen davacının, dava konusu ettiği dönemle ilgili olarak, 5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesine göre, 5510 sayılı Kanun'un 4.maddesinin birinci fikrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması için aranan koşulları taşıyıp taşımadığı, bu bağlamda sigorta primlerinin ödenip ödenmemesi gerektiği hakkında yapılacak hukuki değerlendirmenin, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adli yargının görev alanına girdiğisonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Diyarbakır 7. İş Mahkemesinin 16/03/2021 tarihli ve E.2021/65, K.2021/86 sayılıgörevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Diyarbakır 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Diyarbakır 7. İş Mahkemesinin 16/03/2021 tarihli ve E.2021/65, K.2021/86 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

28/11/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN